

С

амоврядування – рух за правилами 100 років славної Качі, колисці вітчизняної авіації

Лучія ПУЗИКОВА
(Крим)

Ми не випадково обрали для розмови на цю актуальну тему людину, яка присвятила своє життя боротьбі за якість відносин у нашому суспільстві. Голова Качинської селищної ради, депутат семи її скликань, член правління Всеукраїнської асоціації сільських і селищних рад Василь Ілліч ОНИЩУК відомий у Севастополі й Криму як мудрий керівник, толерантна особистість, дипломат. Він нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня й медаллю «За працю та доблесть». Його цінують і люблять на роботі й удома. Разом із дружиною він виховав шістьох дітей. Один із синів – чемпіон з шахів не лише України, а й Америки, переможець чемпіонату Мексики. Рештою дітей батьки теж пишаються. Вони здобули добру освіту, стали справжніми фахівцями.

У Василя Ілліча великий досвід керівника, він компетентний у своїй справі, цінує порядність і ніколи не кидає слів на вітер. Цій людині є що сказати нашим читачам. Самоврядування для нього – шлях, який обирають найсильніші люди, не байдужі до долі своєї країни.

– Василю Іллічу, що означає поняття «місцеве самоврядування» для сучасного українського суспільства, для звичайної людини?

– Свого часу видатний французький учений Клод Гельвецій сказав: «Найстрашніший ворог для цивільного благополуччя не переворот і не бунт, а деспотизм. Він змінює характер народу в гірший бік, наділяючи тільки пороками». У ролі такої владної структури виступає центр, що зосередив максимум повноважень порівняно з регіонами. Така централізація влади негативно позначається на економічному розвитку, обмежує можливості регіонів у політичній сфері.

Якщо звернутися до законодавства, то саме поняття «місцеве самоврядування» означає сукупність форм місцевої влади, обраної загальним голосуванням, що має «право і реальну здатність регламентувати значну частину державних справ і керувати нею, діючи в рамках закону, під своєю відповідальністю і в інтересах місцевого населення». Це формулювання викладене у вихідному документі – Європейській хартії місцевого самоврядування, прийнятій в Раді Європи в Страсбурзі 1985 року. Підписавши й ратифікувавши 1997 року хартію, ключовий документ Ради Європи, Україна (хоче вона того чи

ні) зобов'язана виконувати всі її положення, закладаючи їх у діяльність суб'єктів місцевого самоврядування. Основоположними вітчизняними документами у створенні, розвитку й удосконаленні місцевого самоврядування є Конституція України і Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 року. Зокрема, у статті 7 Конституції йдеться про те, що в Україні визнається й гарантується місцеве самоврядування. Питанням місцевого самоврядування присвячений також розділ XI Конституції, а в статті 140 визначено місцеве самоврядування як право тери-

торіальної громади (жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста) самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України.

– Що є характерним для самоврядної громади вашого селища?

– У віданні нашого територіального органу проживає 10070 людей, у складі селищної ради – 30 осіб. У нас 5 населених пунктів, зокрема чотири села й селище міського типу Кача. Усі ми разом узяті – велика дружна родина, де в кожного своя

роль, де немає місця лінивим і тим, хто егоїстично налаштований у цьому житті. Ми багато чого навчилися вирішувати самі. Залучили інвесторів, які продовжують споруджувати берегові укріплення, вимостили набережну. Завдяки інвестиціям обладнали необхідним медичним устаткуванням нашу лікарню. Молодіжний табір відпочинку «Золотий берег», куди влітку приїжджають на гастролі вітчизняні й закордонні зірки музичного світу, позиціонують Качу в усьому світі.

Наше селище має цікаву й багату біографію. І ми, хто живуть тут сьогодні, намагаємося примножувати найкраще.

Кача – селище міського типу, в яке перетворився хутір Олександром Михайлівський, заснований 21 листопада 1912 року. Розташований він на південному заході півострова за 25 кілометрів від Севастополя. Адміністративно належить до Нахімовського району міста. Качу називають колицкою авіації. Севастопольська авіаційна школа льотчиків була створена тут 1910 року з ініціативи Великого князя Олександра Романова на кошти добровільних пожертвувань громадян. Єдина на той час така школа мала авіамайстерні, цегляні ангари на 100 літаків, великий польовий аеродром. Пропускна спроможність авіашколи становила 150–200 льотчиків на рік.

Тут на врочистому випуску офіцерів бував і імператор Микола II.

Про успіхи в підготовці вітчизняних льотних кадрів свідчить і те, що випускники Качинської авіашколи розробили першу у світі інструкцію з бойового застосування авіації. Вони перші використали аероплани для фоторозвідки й у польотах над морем, виконали нові фігури вищого пілотажу – «штопор» і «мертву петлю». Варто нагадати, що наш літак «Ньюпор-IV» мав швидкість 100–110 кілометрів на годину, був міцнішим і безпечнішим, ніж «Блеріо» й «Антуанетта».

Серед випускників Качинської школи льотчиків є маршали авіації,

понад 170 генералів, тричі Герой Радянського Союзу О. Покришкін, 284 льотчики – Герої Радянського Союзу, 12 – двічі Герої Радянського Союзу.

Серед перших – Г. Байдуков і О. Беляков. У складі екіпажу Валерія Чкалова в червні 1937 року вони здійснили безпосадочний переліт Москва–Північний полюс–Ванкувер.

За назвами вулиць селища можна простежити героїчний літопис нашої авіації: набережна імені Валерія Чкалова, вулиці імені Петра Нестерова, Миколи Гастелло, Марини Раскової, Валентини Гризодубової, Поліни Осипенко, тричі Героїв Радянського Союзу Івана Кожедуба й Олександра Покришкіна.

Качинці дорожать цими іменами, пишуться героями, які подавали нам це життя. У нас немає проблем з ініціативою й участю в розвитку селища. Маємо проблему з обмеженням наших повноважень. Наприклад, не маємо права без дозволу Севастополя зрубати на вулиці засохле дерево, а поки одержимо добро на те, щоб його спиляти, воно може вбити перехожого або встигнуть засохнути ще кілька дерев. Качинці створили місцеве комунальне підприємство «Ударник», яке прибирало територію і вивозило сміття. Сьогодні воно вже стало банкрутом, тому що не одержує фінансової підтримки УЖКГ. У результаті страждають усі, хто зацікавлений у благоустрої місця, де ми живемо.

Раніше ми будували шляхи, ремонтували школи, клуби. Надавали всі послуги місцевому населенню, щоб наблизити раду до людей. Нас підтримували матеріально. Міська влада цікавилася нашими проблемами. Голова визначав день, щоб вислухати наші пропозиції з поліпшення якості життя. Усе це в минулому.

Сьогодні в нас у черзі на квартиру перебуває 150 осіб. Але ми самі нічого не будемо. Тож на запитання людей щодо цього важко відповісти. А вони, як і раніше, чекають і сподіваються.

Погано, що донині голова селищної ради не має статусу держслужбовця, хоча це суперечить усім правилам самоврядування. У Європі за людьми, які працюють у цій сфері, зберігаються статус службовця місцевого самоврядування й відповідні пільги. В нас, на відміну від європейських колег, цього немає, тому нас важко назвати владою. Хоча роботи в селищній раді сьогодні, як і багато років тому, більш ніж досить. За рік до нас по допомогу звертається понад тисячу людей. Працюємо з призовниками, видаємо різні довідки, реєструємо новонароджених, оформляємо шлюби тощо. Розв'язуємо проблеми забезпечення теплом, водою, освітленням. Дається це важко.

Згадую колишні гарні традиції самоврядування. Змагання за кращий під'їзд, будинок, вулицю. До цього руху долучалися і дорослі, і діти. І ЗМІ активніше підтримували кращі ініціативи, і критикували, і за приклад ставили.

При севастопольській адміністрації була рада старійшин, вона мудро розв'язувала багато міських проблем. Згодом влада відмовилася від послуг колишніх досвідчених керівників. Вважаю, що дарма. Той, хто чимало років присвятив роботі в житлово-комунальній сфері, може багато чого навчити.

У Качі ми дещо з позитивного досвіду минулих років зберегли.

Хочу сказати, що й нині сумлінно ведемо Книгу пошани, вписуємо до неї імена людей, які прославляють своєю працею Качу. Ми шануємо ветеранів, навчаємо молоді берегти й примножувати місцеві традиції.

– Василю Іллічу, що необхідно, на вашу думку, зробити в Україні, щоб самоврядування було стимулом руху вперед?

– Відповідно до чинного законодавства матеріально-технічна й фінансова база місцевого самоврядування в Україні є розгалуженою і начебто цілком достатньою. На практиці, однак, бачимо, що нагальні потреби регіонів задовольняються не сповна. Коштів для найголовніших потреб – соціальних – катастрофічно бракує. І це в одній з європейських країн, що має вдосталь природних сировинних і рекреаційних ресурсів! Чому тоді в нашій державі практично не дотримується основний принцип фінансової автономії територіальних громад? Чому за 20 років самостійності України місцеве самоврядування, всупереч сподіванням, так і не стало економічно незалежним від центру?

Не згори, з центру, а знизу, з регіонів, починається якісний перехід і соціально-економічний прогрес у всіх сферах життя. І тепер головне завдання – подолання перешкод на шляху змін, що відбуваються.